

לכוד צלופחגן רדום מציץ מתוך החול כשמאחוריו, במישקפייציליה ובלוניי חמצן, החוקרת דוקטור יוניני קלארק, קשה מאוד ללכוד צלופח חי. יש לדעת בדיוק את כמות חומר ההרדמה הנכונה, שמפוריס סביבו, כדי לא להורגו. לצלופח הניצוד מלבישים קרט עדין המחבר לחוטיניילון שבקצהו מצוף סימון.

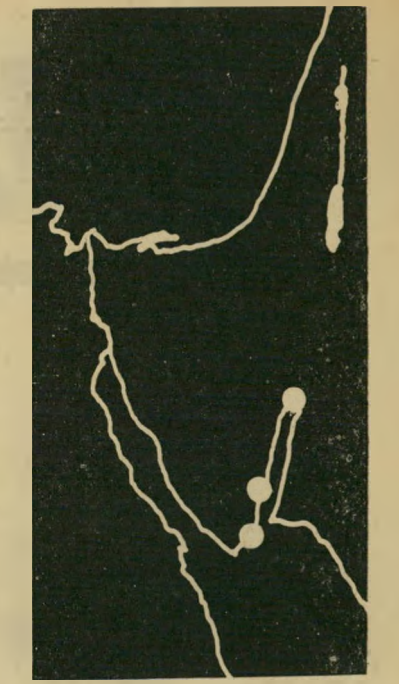

הדוקטורית יוניני קלארק בשובה מצליי לה בגן הצלופחים. קלארק היא פרופסור לזואולוגיה ימית באוניברסיטת מארילנד. סנטימטרים, פולש בעשרותיו לאיזור שימש את צלופחיהגן, ומתלבש בבולמוס על מעדני הפלאנקטון. הדג, טריקונוטוס ניקי, הוא מכר ותיק של דוקטור קלארק. היא היתה הזואולוגית הימית הראשונה שהבחינה בו. הדבר היה ב-1964, והיא קראה לדג על שם בנה ניקי. למרות החודשים הארוכים שהוקדשו כבר למחקר גני-הצלופחים וצלופחיהגן בפרט, נותר עדיין הנעלם רב על הניגלה. אותו שלב חשוב למן הביצית המופרית ועד לראש הזעיר, שנולד מתוך החול והוא תקוע כבר בנבנו — הוא בגדר תעלומה מחלטת למדענים.

חיהגן היום. האוויר במיכליהחמצן על גבינו יספיק ליותר משעה וחצי. בעוד השניים מתארגנים לצפייה, מצדקרים שוב צימחיהגן על זנבותיהם. הם התרגלו כבר למחבוא, לבועות האוויר המתבקקות ממנו ולפרצופים הממוסכים שמציצים מתוכו. "כמה מהם מביטים לתוך מסכותינו מ" מרחק סנטימטרים ספורים," ממשיכה ה" דוקטור בתיאורה. החוקרים מציצים, וצלופחיהגן מכלים את ארוחת-הבוקר, ממנה הופרעו זה עתה. הם בוחרים באנינות רבה סרטונוגיים שקורפים, רכיכות בלתינראות כמעט, וביציי דגים. תחום המחייה של כל צלופחגן קטן מעט מאורך גופו. כשהגוף משמש לו כרדיוס, הוא נע סביב צירו ומחסל את תיקרובת הים. דפנות החור שבו נעוץ הדג מכוסים בריר דביק המופרש מגוף צלופחיהגן. ריר זה מונע את סתימת החור ונפילת החול.

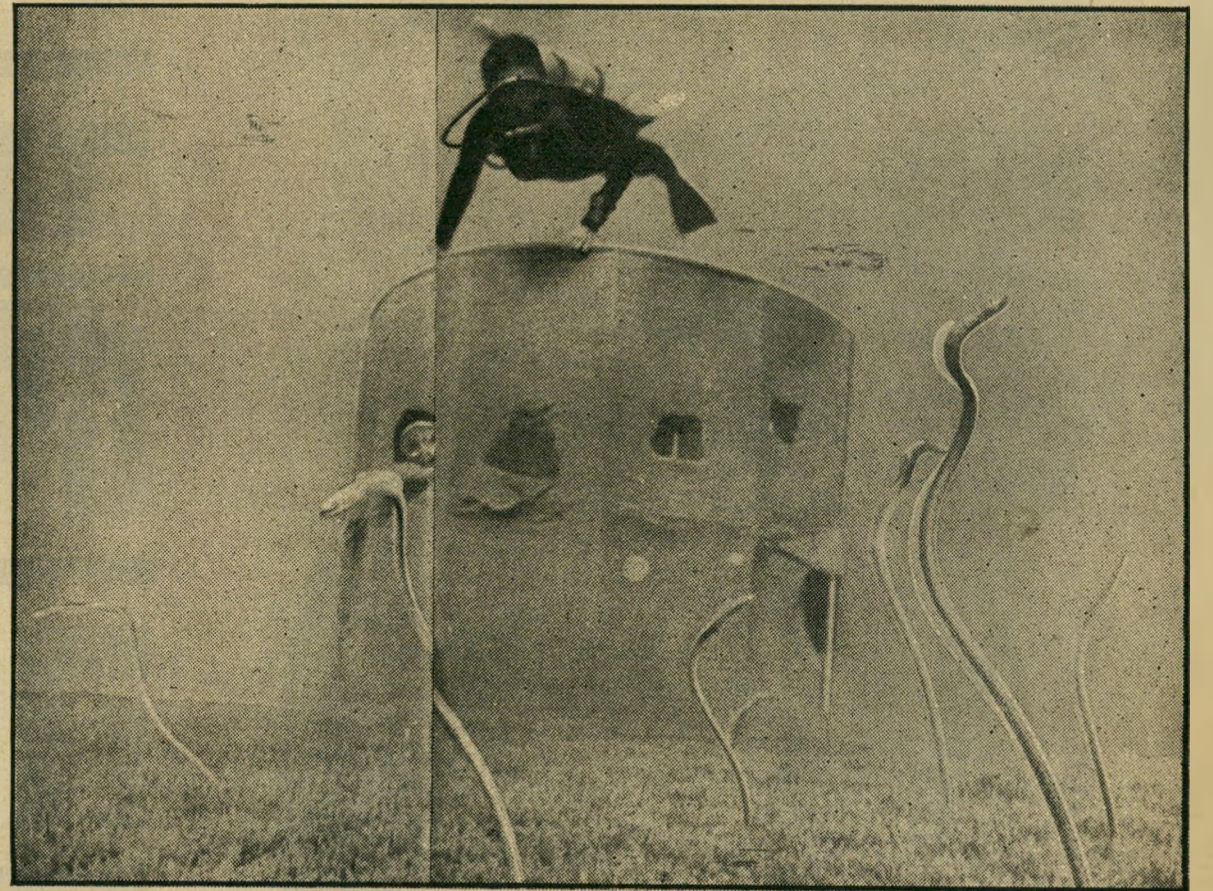
מנוחה חובה לצלופחיהגן

ב עזרתו של דויד פרידמן, אספן הי דוגמאות למעבדה-הימית של האוניברסיטה, ואחד מבעליהסמכא הגדולים בישראל לעולם הדממה, הצליחו החוקרים לאסוף דוגמאות חיות של צלופחיהגן ולי סמנם למעקב. מספרת על כך קלארק: "פיליס אנאס" טוס, סטודנטית צעירה שלי, היתה ניגשת לדויד בבוקר ומתחננת לו: "נכון שאתה יכול לתפוס לי היום צלופח?" דויד לא היה עומד בפני הקסם המדעי, ותופס לה. "הוא ידע בדיוק את הכמות הנכונה של חומר מרדים שיש לפזר במקום הי מתאים, כדי לצוד צלופחגן שיישאר בחיים" מתפעלת קלארק. "צלופחגן שנתפס היה מסומן בחורו עליידי מצוף-פקק צבוע, שהוצמד אליו בחוט ניילון ובקרט עדין. בדרך זו גילו החוקרים, כי צלופחיהגן משנים מקום — בעיקר כדי להתקרב לנקבה מסיימת שיאתה בעיניהם. אך אף חוקר לא הצליח לראות כיצד מתבצעת תנועה זו, אם מתחת לפני החול, או בשחייה במים אל חורי מישכן חדש. מאורע חשוב מתרחש במושבה מידי יום ביומו לקראת הצהריים. לעתים אפילו בתשע בבוקר, גולשת לפתע כל הלהקה ונעלמת במעמקי החול. הסיאסטה נמשכת לפעמים עד שעה שלוש בצהריים, אז עולים הפריסקופים החיים לערביית.

המושבות

במפה זו ש" התפרסמה בג" ליון האחרון של הירחון האמריקאי, נשיר נאל ג'אוגראפיק, מסומנים בעיגול אזורים המחקר העיקריים של גני-הצלופחים בארץ. סכנה בלתינראית מעלימה את הגוף כולו בחול בזרירות נחשית. "ברגע שבו מבחינים ראשוני צלופחיהגן בדמויות עטויות מישקפייציליה — הם נעלמים בחוריהם. כאילו לפי פקודה, נעלי מת מייד בעקבותיהם העדה כולה. "אנחנו ממשיכים לשחות ונכנסים לי מחבוא שהכנו לעצמנו, בנוי מיריי עות של יוטה על שלד, ובו חורי הצ" צה איגור מצמיד את מצלמותיו, בעוד אני שולפת עיפרון תת-ימי ופינקס פלטי טי, כדי לרשום את מה שיחדשו לי צלופי

שהוקם בעומק 10 מטרים. משמאל ניתן לראות את מסיכת הי צלילה של בעלה, המציץ מהחלון הקיצוני בתוך המחבוא. הצלופחים התרגלו לקיום המחבוא ולמציצים מתוכו, ויצאו החוצה. עשוי יוטה ומיסגרת ברזל, אותו בנו ה" חוקרים לצורכי תצפיות על הגן. כתמונה נראית החוקרת כשהיא מרחפת חסרת תנועה מעל למחבוא.